

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in reenico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRIJUBLJEN
SLOVENSKE
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH,

ŠTEV. (NO.) 97.

CHICAGO, ILL., SREDA, 18. MAJA — WEDNESDAY, MAY 18, 1938

LETNIK (VOL.) XLVII.

Cleveland počastil visoka gosta - Angleški vpliv se krha

Slovenski Cleveland pripravil krasen sprejem ljubljanskemu županu g. Dr. Juriju Adlešiču in njegovi soprogi. — Program v Narodnem domu sijajno potekel. — Predstava "Naša kri" izvrstno igrana.

ZNOVA BODO POSKUSILI
Reorganizacijski predlog utegnejo še enkrat spraviti v debato.
— Washington, D.C. — Iz vodstva demokratske večine v poslanskih zbornicah se čujejo vesti, da se utegne takozvani reorganizacijski predlog postaviti tekom tega zasedanja še enkrat na dnevnem red. Kakor znano, je ta predlog, po katerem bi se dalo predsedniku pooblastilo, da preuredi notranji ustroj administrativnega dela vlade, da bi bolj uspešno posloval, bil zadnji mesec pobit v poslanskih zbornicah in poslan nazaj v odbor. Predsednikov vpliv pa se je zadnje čase zopet tako okreplil, da obstoji upanje, da bi predlog zdaj prodrl, ako bi prišel še enkrat v obravnavo.

POIZKUS Z AVTOGIRO SE POSREČIL

Chicago, Ill. — Napovedani poizkus poštnega avtomobilista, da ob otvoritvi "tedna zravnice pošte" pripelje posebni aeroplanski poštni letal, ki mu je obenem izročil krasen velik zlat ključ in mu tem da za časa njegovega bivanja tu vse pravice kot častnemu gostu mesta Cleveland.

Dr. Adlešič, župan Ljubljane, je na dobrodošlico clevelandanskega župana g. Burtona odgovoril s prisrečno zahvalo in mu izročil tople pozdrave ljubljanske občine in njenega prebivalstva. — Po pozdravnih formalnostih je župan Burton razlagal pomen slik, ki se nahajajo na stenah županovega urada in nazorno kažejo, kako so prišli v te kraje bili ljudje, kako se je tu ustavila prva bela naselbina, kako se je organiziralo mesto in kakor se je vrnila prva seja prvi mestnih očetov mesta Cleveland.

Po tem oficijskem sprejemu sta se gosta podala s sprejemnim odborom h kosilu.

Popoldne ob 4:30 pa se je začel razvijati krasen sprejemni program v Slovenskem narodnem domu na St. Clair.

Ko sta odlična gosta dospela z odborom v dvorano Nar. doma je množica ljudstva burno pozdravljala draga gosta iz domovine.

G. Jože Grdina, tajnik J. K. V. je imel glavni uvodni govor, v katerem je obrazložil delovanje J. K. V. in ves razvoj in potek te ustanove, predstavil je narodu tudi odlična gosta domovine, g. župana Dr. Adlešiča in njegovo soprogo.

Z njim je govoril g. Anton Grdina, predsednik J. K. V., ki je v ognjevitih besedah povdral veliki pomen teh dni, ki so za clevelandiske Slovence največji narodni prazniki.

Zatem so izrekli odličnima gosta dobrodošlico in pozdrave: gg. John L. Mihelich, častni predsednik J.K.V., potem predstavniki raznih organizacij: g. Ivan Zupan, urednik Glasila, K. S. K. J. in imenu KSKJ; g. Jo. (Dalje na 4 strani)

ITALIJA ZAPLETENA

O nedavni vstaji v Braziliji se trdi, da je italijansko delo.

Rio de Janeiro, Brazilija. — Med tem, ko so tukajšnji časopisi splošno trdili, da je bila nedavna zarotna vstaja pristavšči fašistične organizacije integralistov delo nemške propagande, je pa neki list obrnil ta ponedeljek pozornost v neko drugo smer. Objavil je namreč, da se je pri nekem Italijanu, po imenu Cesare Risselli, ko je bil aretiran, našel dokument, poslan naravnost od italijanske vlade, in v njem se nujno priporoča "energična podpora" revolte integralistov.

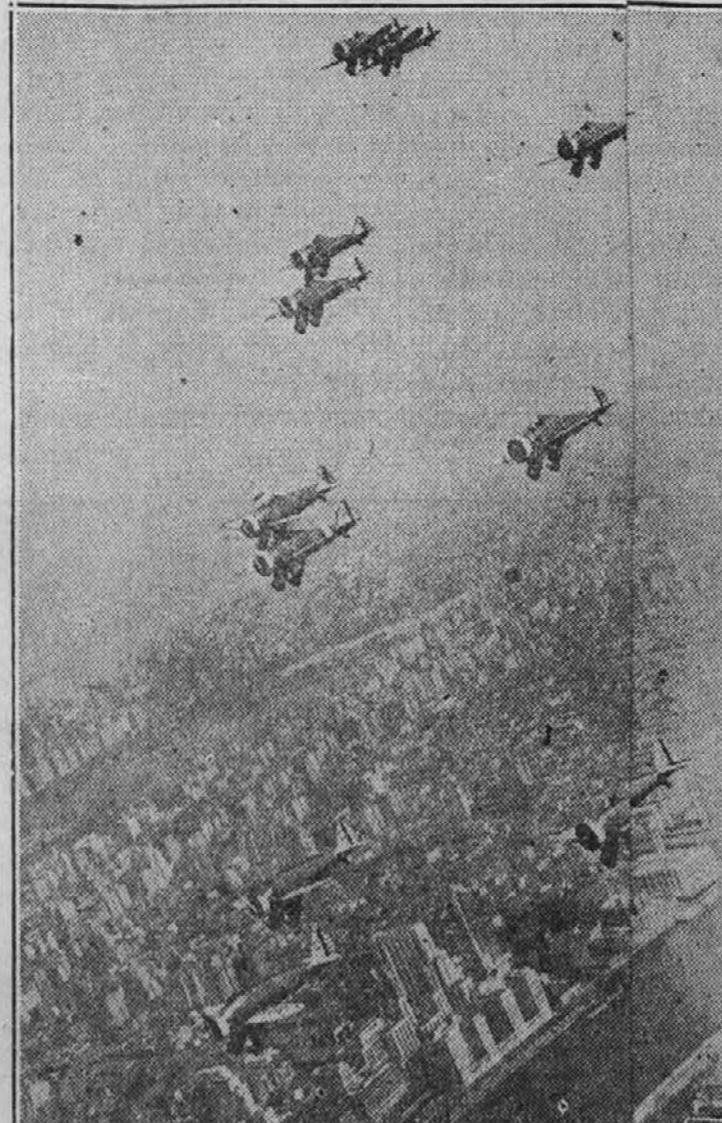
NACIONALISTI ZMAGUJEJO

Hendaye, Francija. — Zadnje dni so španski nacionalisti zasedli par strategičnih točk, ki jim bodo v veliko pomoč pri njih prodiranju proti Valenciji. Med temi je vrh visoke gore San Cristobal, katerega so vzel vladni četam z bajonetnim napadom. Kakor navaja vodstvo nacionalistov, je tekom cele vojne padlo v njih roke nad 90,000 vladnih ujetnikov.

NOV VZTRAJNOSTNI REKORD

Tokio, Japonska. — Z nekim poizkusnim aeroplanskim se je zadnjo nedeljo dosegel nov svetovni rekord v vztrajnostnem letanju. Aeroplanski poizkus. Kakor pripoveduje pilot, je v višini 2000 čevljev njegov klijent zlzel na krilo aeroplana in od tam skočil v globino. Njegovo ruplo so našli na vrtu za neko hišo.

"VOJNA" NAD NEW YORKOM

Zračni manevri nad mestom New Yorkom, ko je število bojnih aeroplakov pripravljeno tja iz Louisiane. Aeroplani preganjajo našljene sovražne letala.

KATOLIŠKA KONFERENCA

Chicago, Ill. — Ta torek se je otvorila tukaj konferenca uradnikov katoliške mladinske organizacije Zed. držav in Kanade. To je prva mednarodna konferenca te organizacije, katero je leta 1930 ustanovil škof Sheil in se je od tedaj razširila širok cele Amerike.

KRIŽEM SVETA

Budapest, Ogrska. — Ogrski vojni veterani, kakih 40,000 po številu, so zadnjo nedeljo izrazili svojo vdanost regentu Horthyu in obenem objavili, da bodo, podpirali novo vlado pri njenem delu, da se nazisksi gibanje uduši.

Bruselj, Belgija. — Po pardnevni vladni križi je zadnjo nedeljo sestavljen nova vlad Paul H. Spaak, zmeren socialist, star 39 let. V vladu so poleg Spaaka še tri socialisti in dalej širje katoličani, dva liberalci in eden nestrankar.

MOSKVA, RUSIJA

Ako bo poljedelski položaj postal udelen, kakor dosle, pricakuje sovjetska vlada še bolj bogato žetev kakor kdajkoli prej, še večjo kakor lani, ko je pridelalo 15 milijonov meterskih ton žira.

AEROPLAN SI IAROČIL ZA SMRT

Council Bluffs, Ia. — Neki mladi fant, ki je bil pozneje identificiran kot 22 letni Ward C. Fritz iz Omaha, Nebr., si je zadnjo nedeljo naročil aeroplanski v Omahi, da lahko izvrši svoj samomorilni poizkus. Kakor pripoveduje pilot, je v višini 2000 čevljev njegov klijent zlzel na krilo aeroplana in od tam skočil v globino. Njegovo ruplo so našli na vrtu za neko hišo.

TEŽKI UDARCI ZA ANGLIJO

Države ji ne sledi več tako brezpogojno kakor prej. — Pakt z Italijo dvomljive vrednosti.

London, Anglija. — Angleška vlada je s svojo "realistično" politiko, s politiko, ki se ozira le na dovršena dejstva in popularna prezira načela, zadobila zadnji teden par takih udarcev, da jo bo stale precej truda, predno bo mogla zopet uveljaviti svoj velik vpliv v tujezmstvu, kakor ga je uživala prej.

Prvi tak udarec ji je bil zadan v zasedanju sveta Lig narodov v Ženevi. Anglija je bila doslej navajena na brezpogojno vodilno mesto in je pričakovala od drugih držav, da hote ali nehote, pritrdijo k njenim sklepom. Isto je pričakovala tudi, ko je v Ligi prišla na glasovanje resolucija španske vlade, da se prenehata nevmeševalna politika tujih držav v špansko civilno vojno, s čimer bi se španski vladni lahkoh na odkrit način dobavljale vojne potrebščine. Anglija je glasovala odločno proti resoluciji in s tem seveda pokazala pot, po kateri bi morale stopiti tudi druge države. Toda učenčuna se je: Samo tri države, namreč Francija, Poljska in Rumunija, so jo ubogale; dve državi, Španija in Rusija, ste glasovali za resolucijo, toda devet drugih držav se je enostavno držalo proč od glasovanja. Resolucija je s tem sicer propadla, toda izid glasovanja je bil tak, da bo angleški zun. minister bržkone resigniral.

Druga zaučnica ki jo je prejel Chamberlain, je prišla od njegovega "prijatelja" Mussolinija. Med tem, ko je Anglija sklenila z Mussolinijem nedavno zvezzo v prvi vrsti iz razloga, da z njim zlomi os Rim-Berlin, je pa duče zadnjo soboto na ves glas povedal celemu svetu, ko je imel govor v Genovi, da je ta os tako trdna, da bo vzdržala vsak udarec od strani demokratičnih držav. Le mimogrede je pa pri tem omenil pakt z Anglijo.

Tako je torek razvidno, da nima angleška vlada pokazati doslej prav nobenih uspehov, in zanimivo bo, kako pot bo zdaj ubral Chamberlain.

STARODAVNO MESTO NAŠLI

New Haven, Conn. — Iz krogov ameriških starinoslovcev se je v nedeljo objavilo, da se je v Orientu posrečila izredna najdba nekega starodavnega mesta. To mesto leži ob severnem robu Rdečega morja in je bilo cvetoče in znamenito pristanišče ob času kralja Salomona, pred kakimi 3000 leti. Obiskala ga je tudi kraljica Šeba.

Kdo ve, če tisti, ki so danes nesrečni v mnogih družinah niso žrtve laži-tiska, ki uničuje moralno življenje v družinah?

Iz Jugoslavije

Velika sveta denarja v suknji revnega hlapca, katero bi skoro pokopali z umrlim hlapcem vred. — Pod Plesom pri Moravčah se rušijo skale. — Smrtna kosa. — Razne druge nesreče in nezgode.

Tisčaki v revježni suknji Maribor, 27. aprila. — V mariborski bolnišnici so imeli že več dni 70 letnega Antona Mohorka, ki je doma iz Haloz in je bil hlapec pri veleposredniku Rotu v Radvanju. Mohorko se je pred nekaj tednimi močno prehladil in so ga pred tremi dnevi pripeljali v bolnišnico, ker je imel silno visoko temperaturo in je obolen po pljučnico. Pričakovali so vsak hip, da ugase. Včeraj po polne, ko Mohorko ni mogel govoriti, je znamenju zahteval od strežnikov, naj mu dajo kos paripira v svinčnik. Na papir je zapisal, naj takoj pošlejo po policijskemu stražniku, ker mu mora nekaj povedati. Strežniki so mu res takoj izpolnili željo in poslali po stražnika. Toda ko je prišel, je bil Mohorko že v agoniji in je kmalu potem umrl. Se preden je stražnik prišel, so strežniki vprašali Mohorka, naj jim pove, kaj želi, toda Mohorko ni mogel več govoriti.

Zaradi te skrivnostne zadeve je mariborska policija takoj uvedla preiskavo in ugotovila, da je Mohorko v zadnjem času zelo pogosto menjaval svoja službena mesta, in sicer vedno pod pretvezo, da ima nujne posle na sodišču. Pri posestniku Rotu v Radvanju je stopil v službo še pred 5 meseci. Ko je Mohorko zbolel, so našli v hlevu zaklenjen kovčeg, katerega je posestnik Rot izročil policiji. Ko so pa pokojnega Mohorka snoči v bolnišnici preoblačili, se je zdelo strežnikom sumljivo, ne k ošuštenje v njegovi suknji. Razparali so podlogo in iz suknje se je vsul naenkrat nenavaden zalog. Našli so 29.000 din v gotovini in hranilno knjižico za 96.000 din. Ker so Mohorko nameravali pokopati v njegovem obliku, bi bili položili tudi ta zalog v zemljo in je le slučaj, da so ga prej našli. Najbrž je Mohorko klical stražnika zato, da mu pove skrivnost o tem denarju. Vsekakor je stvar zelo zagotonila in zanimiva ter se mora obeta še v tem oziru velika senzacija. Policija je uvedla energetično preiskavo, da se ugotovi, od kod je ta veliki zalog v suknji revnega hlapca.

Skala zdrknila s hribi Moravče, 30. aprila. — Posestnik in kovač Tihelj živi s svojo družino v ozki dolinici pod Plesom, kjer je prostora komaj za njegovo hišo, kovačnico in gospodarsko poslopje. Občinska pot, ki pelje mimo njegove domačije, se že zajeda v hrib, iz katerega štrli skale. Na pečino, visečo na pot, je bil kovač pozoren že dalje časa. Baje so ugotovili že pred leti, da se počasi nagaibava, ker je zadaj razpokal. Letošnja zima in mraz sta razpolikino še razširila. Pripomogla je tudi mokrota zadnjega

deževja in ogromna skala je zgrmeila nedavno z močnim truščem navzdol po bregu. Na poti, kamor se je zavalila, se je razklala na več delov. Večji kos je priletel v zid hiše s tako silo, da je napravil luknjo in pretresel steno. Svinjak tik pod hribom je ostal nepoškodovan, dasi ga je na eni strani popolnoma zasulo. Ako bi se pečina ne bila zdroblila, bi se bila najbrž zasuka v razdejala vso hišo. Ogromno množino kamenja cenijo na več kot 50 kub. metrov. Kakor domnevajo, je tutukaj na tem kraju še več takih pečin, ki bi se utegnile odtrgati od hriba.

Smrtna kosa V Ljubljani je umrl Franc Ojstrž, tiskarniški faktor v pokojju, star 61 let. — V Smledniku je umrl Anton Rozman, po domače Bolkov oče, skrben gospodar star 73 let. — V Ljubljani je umrl Frančiška Dolinar, sočaga uslužbenca pri okrajnem načelstvu v Ljubljani.

Sliko so ukradli V cerkvi sv. Florijana v Ljubljani je bila ukradena slika sv. Ceciliije, prav dobro delo slikarja Matija Langusa. Slika je visela v kapeli Žalostne Matere bože. Sodijo, da je bil to isti tat, ki je pred meseci ukradel iz stolnice lepo Langusovo kopijo Renijeve slike Kristusove glave, katero so pa sreči dobili nazaj, ne da bi tatu izsledili.

Nesrečen padec Po stopnicah ki vodijo iz Torniške na Frankopansko cesto v Mariboru, je šla skupina delavk od dela iz tovarne. Naenkrat je 18 letni delavki Angeli Stampar spodrsnilo da je padla in se močno poškodovala, da so jo morali odpeljati v bolnico.

Dva požara V Spodnji Gorici pri Račah je zgorelo stanovanjsko poslopje posestnice Marije Spaninger. Požar se je razširil tudi na gospodarsko poslopje ter napravil škodo nad 10.000 dinarjev. Ogenj je nastal zaradi slabega dimnika. — V Takraju pri Meži so zgoreli svinjski hlevi posestnika Franca Pratmekera. Goret je začelo v svinjski kuhi.

Nezgoda s kolesom Ko se je Ivana Bizjakova, soproga pekarnarja iz Ljubljane vozila s kolesom iz Medneg proti Ljubljani, se ji je pripetila nezgoda, da je morala skočiti s kolesa na tla. Tik za njo je pa privozil neki tržaški avtobus, ki jo je podrl na tla in ji prizadejal poškodbe, radi katerih je morala v bolnico.

Srite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec"!

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelje, ponekajtov in dnevno po praznikih.

Izdaja in tiskal:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:

Za celo leto \$5.00 For one year \$5.00

Za pol leta 2.50 For half a year 2.50

Za četr leta 1.50 For three months 1.50

Za Chicago, Kanado in Evropo:

Za celo leto \$6.00 For one year \$6.00

Za pol leta 3.00 For half a year 3.00

Za četr leta 1.75 For three months 1.75

Posamezna številka 3c Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti depositani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtega dopolne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo na vrata.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Naroda ne sme izbrisati politika

Izrek Adolfa Hitlerja, da je narod pred državo, je resničen, ker je utemeljen v naravi sami. Države so dosti'rat tudi umetne ustvaritve, ki so jih poklicali v življenju učajni politični dogodki in koristi, ki so zunaj ozemlja, za katerega gre. Na koncu vseh koncev so pa najbolj trajne le tiste moči, ki so neposredno prizadete na ozemljiju, za katerega gre, čeprav so slabše kot druge, ki zdaj odločajo. Tista moč, ki je neposredno prizadeta na ozemljiju in zemlji, na kateri živi in dela, je pa narod sam, ki biva na svoji zemlji. Druge sicer večje moči, ki trenutno odločajo na narodnem ozemljju, izpreminajo svoje smeri dostikrat kar nepričakovano drugam, prisiljene po trenutnem stanju, v katerem se na mah znajdejo.

To so postave zgodovine, ki jih vidimo pred seboj tudi današnji dan, ko se gode velike spremembe v Evropi in drugod po svetu in ki jih bomo gledali v prihodnjem najbrž še bolj očitno, ker politični razvitek v Evropi še ni prišel do konca in je klub navideznemu pomirjenju še vse polno notranje političnih in mednarodnih vprašanj, ki so napeta in silijo k rešitvi.

Tudi vprašanje malih narodov bo prišlo spet na dan. In to prav zato, ker jih bodo veliki narodi in države zaradi svoje ekspanzivnosti hotele spraviti vsaj v svoje gospodarsko pa delno tudi v svoje politično okrožje in bo zaradi trenja med velikimi narodi in državami nastal med njimi spor zaradi malih narodov. Če bodo mali narodi sami v sebi krepi in zavedni ter si bodo svesti svojega pomena, ne bodo izginili, ampak bodo priložnost, da se ohranijo in uveljavijo, posebno če žive na ozemljju, ki je tudi za gospodarstvo velikih narodov, in ne samo enega, važno.

Slovenska zemlja je prehod iz Sredozemeljskega morja in notranjosti Evrope, do Donave in celo do Odre in Vistule. Če pogledamo v zgodovino, vidimo, kako se je politična karta slovenskega ozemlja vedno izpreminala. Ko je bilo vse slovensko ozemlje, ki je segalo takrat do izvirkov Drave in do reke Kremse, združeno pod Karлом Velikim, je bilo kmalu nato razdeljeno v Vzhodno in Furlansko marko. Že l. 828. je to ozemlje spet razdelil kralj Ludvik Nemški na štiri pokrajine: Dolnjo Panonijo, Posavsko krajino (pozneje Kranjsko), Istro in Furlanijo. Slednji dve sta bili prideljeni Italiji oziroma Srednji frankovski, prvi dve pa Vzhodni frankovski državi, pa so bile kmalu vse štiri pokrajine spet v eni državi. Vseeno pa je v tistih časih ustanovil Kocej samostojno slovensko državo v Panoniji. H koncu 10. stoletja je bila narejena celo zveza med Velikomoravsko državo in slovensko primorsko državo, čeprav le za kratek čas. Res je potem prišla nemška naselitev med Slovence in sta bili že v 13. stoletju ponemčeni po Slovencih redko naseljeni zahodna in severna Koroška in Zgornja Štajerska, vendar je Otakar II. v drugi polovici 13. stoletja spet združil slovensko ozemlje s češkimi deželami. Prekmurski Slovenci so pa ostali pod Ogri in so živelji pod ogrsko vlado do leta 1918. celih 1000 let. Ostalo slovensko ozemlje, ki je bilo pod temškim cesarstvom, je bilo že pred Habsburžani spet združeno v dežele Kranjsko, Koroško in Štajersko, Istro in Goriško in celo v del beneške republike. Habsburžani so pozneje združili pod svojo vlado vse slovensko ozemlje zunaj beneških Slovencev, ki so jih dobili podse še leta 1797. po padcu beneške republike oziroma na dunajskem kongresu leta 1815., ko je padel Napoleon, izgubili pa so l. 1809. za štiri leta vse ilirske dežele, pri čemer je bila za časa Napoleonove Ilirije cela Spodnja Štajerska in vzhodna Koroška pod Avstrijo.

Zgodovinski razvitek je slovensko zemljo pri vseh velikih evropskih dogodkih neposredno prizadel. Ni ji prizanašal, ampak jo je tolikokrat razkosal, kot menda nobeno drugo ozemlje v Srednji Evropi. Vendar pa to razkosanje in razdelitev ni nikoli trajala preveč dolgo. Prisile so moči in to zaradi zgodovinske nujnosti, ki so si prizadevale, da to ozemlje spet združijo v eni državi. Skoraj posledem stoletij je bilo vse slovensko ozemlje zunaj majih drobcev in s kratkimi presledki združeno v eni in isti državi.

Pa tudi beneške Slovence je spravila zgodovina, ko so bili stoletja in stoletja odsekani od ostalih Slovencev, v zvezo s slovensko celoto vsaj v letih 1797. do 1805. in pozneje od leta 1815. do leta 1867. Pod vladom beneške republike, ko niso imeli zveze s slovenskim ozemljem in ne v njegovo zgodovino, ne v dobi kneževih uporov, ne v času reformacije in začetku slovenske knjige, niso beneški Slovenci izginili. Tudi razdrobitev Slovencev na pokrajine pod Habsburžani ni mogla uničiti Slovencev.

Narod je več kot država. Države nastajajo in izginjajo, pokončujejo jih vojne in prevrati — narod pa, ki hoče živeti, ostane. Država je le oblika človeške skupnosti, skupnost sama je pa narod, ljudstvo. Tega ne smi nihče, posebno pa ne v času stiske, pozabiti.

Najbolj očiten zgled, da je narod pred državo, so prekmurski Slovenci. Tisoč let so bili odrezani od slovenskega narodnega telesa, živeli so pod madžarskim bičem, nezavedni sicer, ampak ohranili so se vseeno.

Res, tuj pritisk in odrezanost od narodnega debla slabidi dele naroda, posebno majhnega, pa še takrat se ohranijo celo taki deli naroda, ki žive sredi med drugimi narodi, kot na primer nemške manjšine med srednjevropskimi manjšimi narodi.

Če je pa del strnjenega narodnega ozemlja pod vladom drugega naroda, je stvar drugačna in je zveza narodne celote klub vsem oviram bolj živa. Kdo je na primer pričakoval pred 25 leti, da bo malo narod Estoncev, ki ima le 1,120.000 duš, stopil spet na dan in živel v samostojni državi.

O svojem življenju in smrti odločuje naposled narod sam. Notranja moč naroda je tista, kar ga ohranja. Če je narod zdrav, ne pogine, če je bolan, umre. Za svoje zdravje pa lahko skrbi in mora skrbeti narod sam. Vsak posamezen ud naroda mora gledati, da bo narodna celota zdrava in da bo imela voljo do življenja, posebno pa pri takih narodih, pri katerih je podana že zgodovinska, politična in gospodarska nujnost za skupnost in nedeljivost narodnega ozemlja.

NOVA MAŠA V DENVERU

Denver, Colo.

V nedeljo 29. maja bomo imeli pri naši slovenski fari Kraljice sv. Rožnega vence veliko slavnost. Ta dan bo namreč zapel svojo prvo slovensko Glorio Rev. Viktor M. Grabrian. To bo prva nova maša v naši slovenski cerkvi, odkar obstoji.

Rev. Viktor M. Grabrian je sin tukaj dobro poznane družine Petra Grabriana in Ane, rojene Petek. Oba sta iz vasi

v fare Preloka na Belokranjskem. Oni imajo že enega sina duhovnika in ta je Rev. Joseph N. Grabrian, kateri je daroval svojo prvo slovensko sv. mašo v Preloki pri fari sv. Trojice dne 3. avgusta leta 1930. tam, kjer so rojeni njegovi starši. Poleg teh dveh sinov duhovnikov, imajo Mr. in Mrs. Grabrian štiri sinove in tri hčere, ki so: Joseph, Peter, John, Frank, Ana, omož. Sadar, Frances omožena Schwab in Magdalena omožena Budi.

Naš novomašnik se je rodil 21. januarja 1909. Krstil ga je Rev. Teodor Jarzinski, poljski župnik na tukajšnji poljski fari sv. Jožefa, ki je pa že umrl. Pri krstu je dobil ime Matija; v redu, v katerega je stopil, pa redovno ime Viktor.

Obiskoval je ljudsko šolo do osmega razreda tukaj v Mrs. Grabrija, ponosni pa tu

di na vaše sinove, ki so prvi iz naše slovenske naselbine v Denver, ki so prišli do olтарja. Ko bo vaš drugi sin Rev. Viktor imel v naši cerkvi prvo slovensko sv. mašo, ko bo prvič zapel Glorijo, takrat se bodo z vami veselila tudi naša srca in vsi farani vam bomo častitali, posebno še mi, ki smo iz preške fare, pa tudi oni preloški farani, ki so drugod po Ameriki in zlasti vaši sorodniki, tukaj in v stari domovini, bodo da dan ponosni na vaše sinove. Za vas bo dan 29. maja postal za vedno v najlepšem spominu in vedno se bomo spominjali prve novomašniške Glorije, ki je odmevala v naši slovenski cerkvi.

Kakor mi je znano, bomo imeli Slovenci še dva novomašnika v letošnjem letu in ta dva sta Rev. N. Starčevič in Rev. Daniel Čadonč, obojena v Pittsburghu, Pa. in ob teh so starši iz preloške fare v Beli Krajini. Rev. N. Starčevič bo pel svojo novo mašo v Prelakah, ker sedaj studira v semenišču v Rimu. Rev. Daniel Čadonč pa bo pel svojo novo mašo v Pittsburghu, Pa. — Tako vidite rojaki po slovenskih naselbinah, nismo mi Prelčani zmanj posnosi, kdo bo imeli letos kar trije naši rojaki nove maše. — V imenu vseh vernih Slovenev in Hrvatov želim, da bomo vsemogočni Bog podelil vsem trem novomašnikom obilo svoljega blagoslova in milosti, da bi vzgledno delovali v njegovem čast in srečno vodili duše po poti v nebesko domovino.

Dragi rojaki v Denverju. V imenu Rev. Fathra Judiča našega župnika in v imenu celega cerkvenega odbora vas prav prijazno vabim v prosim, da se vsi brez razločka udeležite nove sv. maše Rev. M. Grabriana v nedeljo 29. maja ob 10. uri dopoldne. Posebno vabljam vse društva, moške in ženske, da se korporativne udeležite te slavnosti, da pokažemo, da pri fari Kraljice sv. Rožnega vence spoštujemo novomašnika. — Vsi člani in članice naj se zborejo v Domu slovenskih društv ob 9. uri dopoldne in ob 9:30 naj gredo skupno k cerkvi, kjer se naj vredijo v špalir novomašniku in drugim č. gg. duhovnikom. Za gg. duhovnik in otroci bodo šli prvi v cerkev člani in članice društev, potem šele ostali. Torej dobro si zapomnite. Sedeže bote imeli zagotovljene le oni, ki bote korakali z društvom. V cerkev ne bo ničesar poprej šel, dokler ne bodo odšli gg. duhovnik in društva. Društva naj imajo s seboj svoje zastave in društvene regalije. — Rojaki in člani, še enkrat vas prosim, da se zagotovo udeležite novomašniške slavnosti. Vem, da vas je veliko, ki še nikoli niste videli nove maše. — Tukaj se vam sedaj nuditi lepá prilika, da vidite to lepo in ganljivo slavnost.

Pozdrav rojakom širokem Amerike in stare domovine. Geo. Pavlakovich, taj. cerkve Katolički Sloveni, v vaše hiše spada edino le katolički časopis!

(122)

(Metropolitan Newspaper Service)

V POJASNILO

Denver, Colo.

V mojem zadnjem dopisu, ki je bil priobčen v Amerikanški Slovenec dne 11. maja št. 92, sem omenil, da se bo vršil cerkveni piknik 26. julija. Pravilno bi se moral glasiti, da se bo piknik vršil v nedeljo 24. julija. Torej zapomnite si datum cerkvenega piknika ki bo v Elitches Garden v nedeljo 24. julija. — Pozdravljeni.

Geo. Pavlakovich

OD DRUŠTVA MARIJE POMAGAJ

Chicago, Ill.

Clanicam našega društva se naznam, da bomo imeli prihodnjo sejo v četrtek 19. maja. Sedaj se vrše predkonvenčne seje, zato ste članice prošene, da se jih v obilnem številu udeležujete, da bomo razmotriti vse raznите koristi za našo K.S.K. Jednoto, kakor tudi za koristi celokupnega društva.

Kakor mi je znano, bomo imeli Slovenci še dva novomašnika v letošnjem letu in ta dva sta Rev. N. Starčevič in Rev. Daniel Čadonč, obojena v Pittsburghu, Pa. in ob teh so starši iz preloške fare v Beli Krajini. Rev. N. Starčevič bo pel svojo novo mašo v Prelakah, ker sedaj studira v semenišču v Rimu. Rev. Daniel Čadonč pa bo pel svojo novo mašo v Pittsburghu, Pa. — Tako vidite rojaki po slovenskih naselbinah, nismo mi Prelčani zmanj posnosi, kdo bo imeli letos kar trije naši rojaki nove maše. —

Mesec maj je najlepši mesec v letu, ki je posvečen spominu materam. Ta praznik mater smo slavili 8. maja. Vendars drage mi članice, pravilno praznik za nas šele pride in to bo, ko bomo slavile praznik naše nebeske matere Marije, patronke našega društva. Na zadnji seji je bilo sklenjeno, da poromamo k Njej na ameriško Brezijo, tam pri Lemonu v nedeljo dne 24. maja. Zbirale se bomo od 7. ure, do osme, ko je zadnji čas, pri cerkvi sv. Štefana na Lincolnu ali sedaj po novem na Wolcott Ave. Od tam bo peljal bus v Lemon. Vožnja za tja in nazaj stane 50c. — Sv. maša v Lemonu pri Mariji Pomagajo bo ob 9. uri. Vsaka, katera želi iti omjenjeno nedeljo v Lemon, se mora vpisati in plačati. Zadnji čas da se zgosti je do četrtega na seji. Lahko se pa zglasti in plačati že po predpričani. —

Dragi rojaki v Denverju. V imenu Rev. Fathra Judiča našega župnika in v imenu celega cerkvenega odbora vas prav prijazno vabim v prosim, da se vsi brez razločka udeležite nove sv. maše Rev. M. Grabriana v nedeljo 29. maja ob 10. uri dopoldne. Posebno vabljam vse društva, moške in ženske, da se korporativne udeležite te slavnosti, da pokažemo, da pri fari Kraljice sv. Rožnega vence spoštujemo novomašnika. — Vsi člani in članice naj se zborejo v Domu slovenskih društv ob 9. uri dopoldne in ob 9:30 naj gredo skupno k cerkvi, kjer se naj vredijo v špalir novomašniku in drugim č. gg. duhovnikom. Za gg. duhovnik in otroci bodo šli prvi v cerkev člani in članice društev, potem šele ostali. Torej dobro si zapomnite. Sedeže bote imeli zagotovljene le oni, ki bote korakali z društvom. V cerkev ne bo ničesar poprej šel, dokler ne bodo odšli gg. duhovnik in društva. Društva naj imajo s seboj svoje zastave in društvene regalije. — Rojaki in člani, še enkrat vas prosim, da se zagotovo udeležite novomašniške slavnosti. Vem, da vas je veliko, ki še nikoli niste videli nove maše. — Tukaj se vam sedaj nuditi lepá prilika, da vidite to lepo in ganljivo slavnost.

Pozdrav rojakom širokem Amerike in stare domovine. Geo. Pavlakovich, taj. cerkve Katolički Sloveni, v vaše hiše spada edino le katolički časopis!

OD PODRUŽNICE ST. 63, SZK.

Denver, Colo.

Naznamjam vsem članicam podružnice, da smo odložili piknik, katerega smo načrtovali v nedeljo 22. maja in to zaradi igre šolskih otrok. Piknik se bo radi tega vršil v obilnem številu na nas.

Mr. in Mrs. Anton Zalar na Shady Row. — Prosim vse članice in tudi druge rojake v Denverju, da si dobro zapomnijo dan 5. junija in da pridejo v obilnem številu na nas.

Piknik se bo radi tega vršil v nedeljo 5. junija pri Mr. in Mrs. Ignac in Mary Nerat. Slavlje se je vr

“Dušica”

ROMAN
Spisala B. Orczy
Prevedel Paulus

Poletjil je drobno mrzlo roko in gledal za njo dokler ni izginila v mraku.

In z bridkim vzdihom se je obrnil nazaj v mesto.

Margareta je našla vrata odprta. Trdo za njimi je stal Chauvelin.

“Pripravljeni smo, milostljiva!” je dejal. “In gospod Blakeney je obveščen, da pridete.”

Peljal jo je po neštetih, zveriženih hodnikih vedno globlje, v oddelok kjer so bile ječe. Naglo je stopala za njim, roke si je tiščala na srce. Tam je imela skrite pile in bodalo.

Hodniki so bili slabo razsvetljeni, pa vkljub temu je dobro opazila, da je povsod vse polno straž.

Dva vojaka sta stala pri glavnem vhodu palače ter nemudoma zaprla vrata, ko je vstopila. In na vsakem oglu in ovinku so se bleščali bajonet, temne postave straž so stale tu pa tam po mračnih hodnikih.

Chauvelin se je ustavil pred nekimi vrati. Prijel je za kljuko, vrata niso bila zakenjena, in se obrnil k Margareti.

“Obžalujem, gospa!” je dejal vladivo. “Oblast, ki vam je na mojo prošnjo dovolila nocojsnji obisk ob taki pozni uri, je stavila pogoj, malenkosten sicer, pa —.”

“Pogoj —? Kak pogoj?”

“Ne zamerite mi!” je pravil kot bi se hotel izogniti njenemu vprašanju. “Bese do vam dam, da nisem imel ničesar opraviti z ukrepom, ki bi ga morebiti utegnili smatrati za žaljenje vašega dostojanstva!

Blagovolite prosim vstopiti. Ženska tulje vam bo zadevo podrobnejše razložila.”

Odprl je vrata in dvorljivo stopil na stran.

Začudeno in nezaupljivo ga je gledala. Pa njene misli so bile vse preveč zaposlene s Percyjem, da bi bila imela čas se pečati z malenkostmi, ki bi utegnile — kakor je pravil — žaliti njen dostojanstvo.

Stopila je čez prag in Chauvelin ji je šepnil:

“Čak bom na vas tukaj zunaj! Prosim da me takoj pokličete, če bi ne bilo vse v redu!”

Nato je zaprl vrata za njo.

Soba je bila ozka, nizek štirikot brez oken. Zakajena svetiljka je visela od stropa.

Ženska v umazani volneni obleki, osivelih las in starikavega obraza je vstala in odložila pletenje.

“Naročeno mi je, tako vam naj povem,” je pravila, “da vas moram preiskati, preden pojdeš k ujetniku.”

Leseno in brezdušno je govorila, kakor otrok, ki mora na pamet povedati naučeno nalogu. Košata ženska srednjih let je bila, bledega, porumenelega obraza, kakršnega imajo ljudje, ki ne pridejo mnogo na sveži zrak. Pa njene oči niso bile nepriznane, četudi so nemirno begale po sobi, kakor bi se hotele izogniti Margaretini vprašajočim pogledom.

“Preiskati —?” je ponavljala Margaretina. Polagoma je umevala.

“Da! Povem vam naj, da morate odložiti vrhnjo obleko in da vas moram pregledati. Vajena sem takega dela, to je moj posel. Nastavljeni sem tu pri sodnih

ječah, da preiskujem ljudi, ki pridejo k ujetnikom na obisk. Nima pomena da bi mi skrivali! Prevariti me ne morete. Vse najdem, če ima kdo papirje ali pile ali vrvi skrite pod obleko.

Torej pojrite sem!” je nadaljevala osorne, ko se še Margareta vedno ni genila. “Prej ko opravite, prej bodete videli ujetnika!”

Besede so zaledle.

Margaretin ponos se je sicer upiral takemu poniževalnemu preiskovanju pa veda je, da bi bil upor zaman.

Chauvelin je stal zunaj na hodniku —! Ženski je bilo treba samo zaklicati, pa bi ji bil prihitel na pomoč. In končno se je Margaret res mudilo, da bi čimprejje veda Percyja.

Mirno se je vdala.

Ženska je opravljala svoj posel s topo malomarnostjo, niti besedice ni zinila, ko so prišle na dan pile in bodalo. Vzela jih je in položila na mizo. Našla je tudi mošnjo z denarjem. Izslula je zlate na mizo, jih preštela pred Margaretinimi očmi in jih dala spet nazaj v mošnjo.

Njen obraz ni kazal ne iznenadenja ne usmiljenja ne pohlepa po denarju. Nemo in brezdušno je vršila svoje delo, kakor ji je bilo naročeno. Vajena je bila, da so obiskovalci prinašali seboj take reči in nedvomno ji je bilo najstrožje prepovedano jemati denar.

Ko sta opravili, je ženska zopet odprla duri. Chauvelin je potrepljivo čakal na hodniku.

Pogledal je Margaretino.

Njen obraz je bil bled in nepremičen, niti sledu ni bilo na njem o nevolji, ki jo je čutila. Potajila se je, ni mu hotela pokazati, da je užaljena — in da ji je prekrižal njene namene. Hladno in ponosno ga je gledala.

Chauvelinove oči so šinile k ženski. “Dve pili, bodalo in mošnja z dvajset zlatniki”, je poročala suho.

Chauvelin ni pripomnil niti besedičev k temu poročila. Hladno in malomarno ga je sprejel kot bi ga nič ne brigalo.

Poklonil se je Margaretini in mirno dejal:

“Tod prosim!”

Šla je za njim in par minut pozneje sta obstala pred težkimi okovanimi vrti z majhnim štiroglatim okencem na sredi.

Preprosto je dejal:

“Tukaj je.”

Dva vojaka narodne garde sta stala na straži pri vratih, dva sta stopala po hodniku gorindol in se ustavila, ko je Chauvelin povedal svoje ime in pokazal republikansko trobojnico.

Skozi linico v vratih je pogledalo dvoje nezaupnih oči.

“Kdo je —?” je zadonelo iz strašne sobe.

“Državljan Chauvelin od odbora za javno varnost!”

Puške so zarožljale, zapahi so ropotali in ključ je zaškrpal v zarjaveli, umetno sestavljeni ključavnici. Ječa se je odpriala in dvoje težkih zapahov je bilo treba odstraniti, preden so se odprla debela, okovana vrata.

(Dalje prih.)

(Continued from p. 3)

members, and we occasionally do. Although that's one way in securing their interests, and that's my way to skin the cat. As every one has his way. After all we are getting along quite well, and hope to keep it up. All the boys are playing good ball and putting out some very interesting games to the public.

It's been some time since we had our last social event. But when we have them we have them quite often, and appear to have some wonderful times. Since things are very slow out here lately, we just kindly forgot them for a time being. Although we hope it will be a successful one. We seem to have a sociable time when we have them, and looking forward to more of them as the time goes by.

Every now and then the Supreme Secretary, Brother Jersin kindly sends me a reminder about publishing something in the official organ (The Amerikanski Slovenec) about the Y of A Lodge, but I guess I just keep a putting it off and off, and never get around to it. And I guess he thinks I can't write or do it. But I think I kind a fooled him this time, and show him that I can write something. Although I'm not much of a writer, but I guess I can try if nothing else. I will admit I was very sluggish or something, and never did get around to it, although I've often had it in mind of doing it, but I guess you know how it is. You always say Oh! well, I'll do it the next time, but that time never comes. But I put my efforts toward to it, and said, “do it now,” and not wait until the next time, and so I did. And thought it was time to put the Y of A on the map again or is there room enough to put Y of A on the map. Well if there isn't, we're going to squeeze in any way, and appear on that map. I hope I fooled Brother Jersin and hope he won't have to remind me of it again, for IT try to remind my own self. Well maybe this time he might write back and say I'm writing to much, so I'll shorten the news and bring it to a close. Letting all jokes aside, with hopes that your aims are my aims in building the Western Slavic Association the lodge of today. And let's all try to get in as brother's and sisters to secure more new brothers and sisters as we go along in this big bright world.

With my best regards to all the associate lodges.

I remain as Secretary

H. J. Topolovec,
Youths of America Lodge No. 52

— Whole Family Protection —

THOMAS LAWRENCE SMOLICH

Aguilar, Colo.

Thomas Lawrence Smolich lost his life in an automobile accident April 29, 1938 while in the service of the U. S. Navy. His body was sent home to his family, accompanied by a Naval Escort. Funeral was held May 7, 1938. Was given a military burial. Born in South Wilmington, Ill. December 24, 1915 and moved to Colorado while just an infant. Attended and graduated from Aguilar High School with high honors in 1933 at the age of 17. June 12, 1934 enlisted in the U. S. Navy with 2 years service aboard the U. S. S. Concord. Was transferred to the U. S. S. Smith which was commissioned in the earlier part of 1937. Was rated as a Second-Class Torpedoman. He met with death six weeks before his four years service were completed.

Thomas L. Smolich is survived by mother and father, Mr. and Mrs. Matt Kenda, a brother Augustine Smolich of Wisconsin, and three sisters, Mayme Smolich of New Mexico, Florence Smolich and Rose Kenda of Aguilar, Colorado.

Zadnji čas -- za izlet

Če se hočete udeležiti največjega slovenskega izleta v staro domovino to poletje na brzoparniku ILE de FRANCE 22. junija, je sedaj zadnji čas, da se priglasite in si rezervirate prostor na parniku, ker prostora že sedaj primanjkuje in poznim priglašenjem ne moremo garantičati prostora. Zato je na vsak način potrebno, da se na spodaj navedeni naslov priglasite — tako!

Cene denarnih pošiljek

Vaša denarna pošiljka bo v starem kraju hitro in točno izvršena, ako jo pošljete potom naše firme. Cene so:

Din Lir
200 za... \$ 5.00 || 50 za... \$ 3.40
500 za... 11.65 || 100 za... 6.35
700 za... 16.25 || 200 za... 12.25
1000 za... 23.00 || 300 za... 18.00
2000 za... 45.00 || 500 za... 29.50
5000 za... 112.00 || 1000 za... 57.00

Pošljemo tudi v U. S. dolarijih. — V slučajih najnosti izvršujemo nakaza po brzoznamenem pismu in direktnem kablu.

Notarski in drugi posli

V zadevah notarskih listin, dedičin, dote, prodaje posestev, tožbe in v drugih starokrakih opravilih je v Vašo korist, da se obrnete na ta-le naslov:

LEO ZAKRAJŠEK

General Travel Service, Inc.

302 East 72nd St., New York, N. Y.

STEVE MOHORKO CO.

704 So. 2nd Street, Milwaukee, Wis.

CLEVELAND POČASTIL VI.
SOKA GOSTA

(Nadaljevanje s 1 strani)

seph Ponikvar v imenu S.D.Z.; ga, Frances Rupert, gl. podpredsednica S.Z.Z. v imenu Slov. Z. Z.; g. Louis J. Pire v imenu lista “Amer. Domovine”; g. John J. Rich v imenu lista “Amerikaner Slovenec” iz Chicago; g. Čezerin, hrvaški odvetnik in podkonzul Jugoslavije; g. Dr. Vladimir Ribar, v imenu poslanstva Jugoslavije v Washingtonu; ga. Marion Kuhar, blagajničarka J.K.V. Govorili in pozdravili so odlična gosta še drugi.

Končno je bil pozvan k besedi odlični gost iz domovine, župan Ljubljane g. Dr. Jurij Adlešič. Občinstvo ga je dolgo stope pozdravljalo. Ko se je val navdušenja poleg, je spregovoril v lepi izklesani slovenščini. G. župan je eden najboljših govornikov. Ljudje so ga s solzami v očeh poslušali, ko je izvajal:

“Predragi rojaci Slovenci! Ko sem odhajal, se je zbral k seji svet občine Ljubljane in mi načrtil, da v imenu Bela Ljubljane vam ponesem in izročim prisne ne tople pozdrave. In ko sem odhalil sem se ozrl na staričino ljubljanskim grad in zdelo se mi je, da se maje, kakor bi hotel reči, tudi moje pozdrave nesi rojakom v Ameriko. Ko sem zrl z vlaka na naše lepe slovenske govor in na njih lepe bele cerkvic, se mi je zdelo, da mi vse maha in izroča pozdrave za vas drage rojake v Ameriki.” — Potem je govoril o vrlinah slov. naroda. Glasno je povdral: “Povsod je naša domovina, kjer se čuje naša lepa slovenska beseda in naša lepa pesem.” Govoril je dalje, kako se je domovina razvila po osvoboditvi, kako napreduje. Napreduje pa zato, ker v našem narodu je sila in moč. Ostali bomo en narod na vse čase! — Njegovemu krasnemu govoru je občinstvo dolgotrajno pritrjevalo.

Za njim je govorila ga županica Vera Adlešičeva. Govorila je tako iz srca, da je bilo marisikato oko solzno po dvoranu.

Govorila je o veliki veri in ljubezni do domovine in svojega naroda. Tudi njej je občinstvo dolgotrajno pritrjevalo.

Nato je sledil kratek odmor. Sledil je bogat večerni program. Nastopil je sijajno mladinski pevski zbor pod vodstvom g. Šemeta. — Zatem je odpeljal kateri del se je domovina razvila po osvoboditvi, kako napreduje.

Zatem je pa sledila krasna narodna igra: “Naša kri”. — Vodil in režiral jo je Rev. Matija Jager. — Igrali so jo dovršeno. Cleveland ima izborne talente za dramske predstave. Igra je bila tako dovršeno igrana, da bi je nihče ne mogel bolje predstaviti. Igra je pokazala, da jo je vodil izborni učitelj in da so jo igrali izborni igralci in kjer je to, je uspeh. — Igralcem vse

Zato je na vsak način potrebno, da se na spodaj navedeni naslov priglasite — tako!

Gospod doktor, vi pa imate res izborni tek! S tem, kar ste zdaj pojedli, bi lahko nastigli deset oseb!”

“Veste,” je odvrnil filozof, “jaz ne pojem samo za deset oseb, ampak mislim tudi najmanj za deset ljudi.”

SCHUSCHNIGG ZAPRT V TABORIŠČU

London, Anglija. — Po počilih iz Nemčije so naziji prepeljali bivšega avstrijskega kancelerja Schuschniga v koncentracijsko taborišče v Dachau, blizu München na Bavarskem. V istem taborišču je tudi eden članov Rothschildove bankirske družine. Po okupaciji Avstrije so naziji držali Schuschniga v zaporu pod pretvezo, da ga s tem varujejo pred napadi njegovih nasprotnikov.

MORDA BO PA RES!

Chicago, Ill. — Župan Kelly je zadnjo sredo naročil mestnemu odboru, naj pripravi potrebne zakone za graditev podzemskih cest pod osrednjim delom mesta, katere ima že dolgo let v načrtu. Po določbah novega relifnega zakonskega predloga za vladna javna dela se mora graditev teh tunelov pričeti najkasneje s 1. julijem 1939 in v